

„Nadčlověk je především tvůrce, budovatel, vynálezce, někdo, kdo se povznáší nad obyčejné lidství...” Clotilde Vennerová

Clotilde Vennerová, vdova po **Dominiquovi Vennerovi** (nietzscheovské osobnosti *par excellence*), odpovídá na dotazy francouzské Nietzscheho akademie.

Nietzsche Académie: *Jak důležitý pro vás Nietzsche je?*

Clotilde Venner: I když jsem studovala filosofii, nemyslím, že bych ho před čtyřicítkou niterně chápala. K tomu je zapotřebí určité zralosti. Na Nietzsche si cením jeho úžasné obrodného a vyvažujícího čtení řeckého světa. Po celý středověk a raný novověk jsme totiž u Řeků viděli hlavně logos ve smyslu racionálního uvažování, ačkoli oni pod vlivem předsokratiků a tragiků stavěli rozumové schopnosti na roveň životní síle. Nietzsche nás nutí Řeky milovat a chápat. Další stránkou jeho myšlení, které si cením, je důležitost, jakou přikládá tělu, ne v současném hédonickém a narcistickém smyslu, ale v tom, že tělo nelze oddělovat od duše. Pečujeme-li o svou duši, ani v nejmenším to není činnost povrchní a marnivá: „Jak se právě ty, máš žít, abys došel svého maxima síly, virtù v renesančním stylu, od moralinu osvobozené ctnosti?” *Ecce homo*. Pro mě je myslitelem životní síly [vitalismu], to se mi na něm líbí nejvíc. V *Genealogii morálky* rovněž napsal: „Naše myšlenky nekoření v našem rozumu, ale v nás, v našem těle, v naší tělesnosti, v našem nejhlubším bytí.”

NA: *Co znamená být nietzscheán?*

CV: Znamená to chtít se pořád překonávat, povznést se nad sebe, nespokojit se s tím, čím jste, nebo s tím, čím by vás chtěli mít druzí. Znamená to být podněcován vnitřním napětím, které nás nutí tvořit. Nádherně tenhle duchovní podnět, přicházející k nám od Řeků, tlumočí homérská triáda Dominiqua [Vennera]: *p ř í r o d a* jako *z á k l a d*, *v ý b o r n o s t* jako *c í l*, *k r á s a* jako *o b z o r*.

NA: *Jakou Nietzscheho knížku byste doporučila?*

CV: Dvě moje oblíbené jsou *Zrození tragédie* a *Soumrak model*.

NA: *Je nietzscheánství pravicové nebo levicové?*

CV: Ani jedno ani druhé. Neboť Nietzscheho aristokratická etika je levicovým myšlenkám, ať už socialistickým nebo marxistickým, na hony vzdálená. A od pravice taky, obzvláště když je liberální.

NA: Které autory pokládáte za nietzscheovské?

CA: Napadají mě tři autoři. Mám je moc ráda. Prvním je doktor **Alexis Carrel**, který v roce 1912 obdržel Nobelovu cenu za medicínu. V knize *Člověk, bytost neznámá* se jeho úvahy o těle, zdraví a o tom, co je příčinou lidského fyzického a mentálního úpadku shodují s názory Nietzscheho. Druhým je **René Quinton** (rovněž biolog), autor knížky *Maximy o válce*, psaných během války 1914-18, to je takový francouzský Jünger, jen mnohem neúprosnější. Jeho myšlení je v některých ohledech velice nietzscheovské, ale i darwinovské. Třetím autorem je **Mircea Eliade**, historik náboženství, přítel Ionesca a **Ciorana**. V mládí napsal silně autobiografický román *Gaudeamus*, líčící vnitřní boj mladého intelektuála, co si přeje žít podle nietzscheánských zásad. Ráda bych ale zmínila i román **Muriel Barbéryové** *L'élégance du Hérisson* (česky **S eleganci ježka**, Host 2013 – pozn. DP), pro mě je nietzscheovský v mnoha ohledech. Hlavní postavou je dospívající dívka pociťující hlubokou vzpouru vůči průměrnosti svého sociálního prostředí. Řekla bych, že je nejvíc nietzscheovskou postavou příběhu. Najít v literatuře nietzscheovské ženské postavy je vzácné, ale ještě vzácnější je, aby to byly adolescentky...

NA: Mohla byste definovat nadčlověka?

DV: Mám-li dát vlastní definici, řekla bych, že nadčlověk je především tvůrce, budovatel, vynálezce, někdo, kdo se povznáší nad obyčejné lidství. Do téhle kategorie jistým způsobem patří všichni velcí renesanční umělci. Mám na mysli Leonarda da Vinciho, Michelangela...

NA: A Váš oblíbený Nietzscheho citát?

CV: „Krása není náhodou. – Krása nějakého plémě či rodiny, jejich půvab, dokonalost každého gesta, se nabývá úsilím: je jako genij výsledkem nahromaděné práce pokolení. Dobrému vkusu bylo třeba přinést velké oběti, muselo se kvůli němu mnohé učinit a mnohé opustit. (...) Nejvyšší pravidlo: „Nepočínejme si volně ani sami před sebou. (...) Vše dobré je dědictvím: co není zděděno, je nedokonalé, je začátkem.“ *Soumrak model*, 47 §

Rozhovor s Clotilde Vennerovou **Réponses de Clotilde Venner au Questionnaire de la Nietzsche Académie** vyšel na stránkách Euro-Synergies 7. října 2023.